

Вершинін Б. М.,

аспірант

Науково-дослідного інституту публічного права

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті сформовано поняття та розкрито зміст публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні. Доведено, що це система адміністративної діяльності адміністративних органів, що здійснюється на основі уточнення та реалізації норм адміністративного права, в процесі надання адміністративних послуг здійснення розпорядчі та виконавчі діяльності з метою забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, ефективного використання інвестиційного потенціалу та створення умов для розвитку економіки країни та запобігання корупції у сфері фінансів та економіки. Основними елементами змісту публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні є адміністративно-правове регулювання, щодо удосконалення законодавства стосовно інвестицій з метою створення чітких, стабільних та сприятливих правил для інвесторів. Спрощення адміністративних процедур та зменшення бюрократії для залучення та обслуговування інвестиційних проєктів. Забезпечення ефективного захисту прав інвесторів та врегулювання суперечок як адміністративний спосіб та незалежними справедливими судами. Утвердження сприятливого інвестиційного клімату шляхом впровадження політик, спрямованих на приваблення інвесторів, включаючи податкові пільги, зниження адміністративних бар'єрів. Розвиток інвестицій в інфраструктуру, яка є ключовою для розвитку економіки та повернення інвестицій, модернізація транспортної, енергетичної, телекомунікаційної та інших видів інфраструктури. фінансова підтримка шляхами розробки і впровадження програм та інструментів фінансової підтримки для інвесторів. Забезпечення пільгового фінансування, грантів та інших фінансових інструментів. Сприяння інноваційній діяльності та створення умов для розвитку високотехнологічних галузей економіки. Підтримка наукових досліджень та розвитку нових технологій. Розвиток людських ресурсів, через забезпечення кваліфікованої робочої сили через освіту, тренінги та розвиток ринку праці. Активна участь стратив них органів в міжнародних ініціативах та співпраця з міжнародними фінансовими установами та іншими країнами учасницями Європейського Союзу та НАТО.

Ключові слова: адміністративна діяльність, адміністративна послуга, адміністративна процедура, адміністративний орган, виконавча та розпорядчу діяльність, господарська діяльність, запобігання корупції, зменшення бюрократії, інвестиція, підтримка, розвиток, справедливість, судовий захист.

Viershynin B. M. Concept and content of public administration of investment activities in Ukraine

Abstract. The article defines the concept and reveals the content of public administration of investment activities in Ukraine. It has been proven that this is a system of administrative activity of administrative bodies, which is carried out on the basis of the clarification and implementation of the norms of administrative law, in the process of providing administrative services, the implementation of administrative and executive activities with the aim of ensuring a favorable investment climate, effective use of investment potential and creating conditions for the development of the country's economy and prevention of corruption in the sphere of finance and economy. The main elements of the content of public administration of investment activity in Ukraine are administrative and legal regulation, regarding the improvement of legislation regarding investments with the aim of creating clear, stable, and favorable rules for investors. Simplification of administrative procedures and reduction of bureaucracy for attracting and servicing investment projects. Ensuring effective protection of investors' rights and settlement of disputes as an administrative method and by independent fair courts. Establishing a favorable investment climate by implementing policies aimed at attracting investors, including tax benefits, reducing administrative barriers. Development of investment in infrastructure, which is key to economic development and investment attraction, modernization of transport, energy, telecommunication, and other types of infrastructure. financial support through the development and implementation of financial support programs and tools for investors. Provision of preferential financing, grants, and other financial instruments. Promotion of innovative activities and creation of conditions for the development of high-tech sectors of

the economy. Support of scientific research and development of new technologies. Development of human resources, through the provision of a qualified workforce through education, training, and development of the labor market. Active participation of judicial bodies in international initiatives and cooperation with international financial institutions and other member countries of the European Union and NATO.

Key words: *administrative activity, administrative body, administrative procedure, administrative service, development, economic activity, executive and administrative activities, investment, justice, legal defense, prevention of corruption, reducing bureaucracy, support.*

Постановка проблеми. Актуальність необхідності подальшого розвитку публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні на наш погляд, є незаперечною адже, вона відіграє головну роль у розвитку економіки, створенні нових робочих місць та покращенні життя громадян. В цілому визначає, подальший економічний розвиток України, адже інвестиції є основним джерелом капіталу для розвитку економіки. Інвестори вкладають гроші в проекти, підприємства та інфраструктуру, що сприяє зростанню виробництва, збільшенню ВВП та покращенню життєвого рівня. Інвестиції сприяють створенню нових робочих місць, що зменшує безробіття та підвищує зайнятість населення. Інвестиції в інфраструктуру, таку як транспортні мережі, енергетика, телекомунікації, сприяють покращенню якості життя, забезпечують ефективніше функціонування економіки та залучення нових бізнес-проектів. Інвестиції у науку та технології допомагають розвивати нові технології та інновації, що забезпечує конкурентоспроможність національної економіки на світовому ринку. Привабливість для інвесторів сприяє залученню капіталу та підвищенню конкурентоспроможності країни. Укладання вигідних для бізнесу угод, створення благоприятного правового середовища та захист прав інвесторів є важливими аспектами цього процесу. Роль України як перехрестя торговельних шляхів та її геополітичне положення роблять її привабливою для іноземних інвесторів, які можуть бачити в Україні перспективу для розвитку свого бізнесу та здійснення інвестицій.

В умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну основними рушіями відновлення вітчизняної економіки урядовці називають безпековий фактор та незворотний напрям щодо вступу до ЄС, що супроводжуватиметься, зокрема, зростанням інвестиційної активності через нагальну потребу країни

у відновленні втрат виробничих потужностей і інфраструктури [1].

Інвестиційна діяльність в Україні є важливим стимулом для розвитку економіки та покращення життєвого стандарту. Залучення інвестицій сприяє створенню нових робочих місць, розвитку підприємництва та підвищенню конкурентоспроможності країни на світовому ринку.

Для забезпечення успішного приваблення та використання інвестицій в Україні важливо продовжувати проводити реформи, покращувати інвестиційний клімат, забезпечувати прозорість та стабільність у державному управлінні, а також підтримувати ініціативи з розвитку бізнес-спільноти та інноваційного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Допроблеми публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні звертали свою увагу вітчизняні науковці В. Галунько, Ю. Гридасов, К. Жирій, А. Замрига, Г. Кірейцев, І. Морозова, Н. Рагуліна, І. Чуницька та ін. Проте безпосередньо предметом їхнього дослідження аналізована нами проблема не була.

Мета статті щоб на основі доктрин права, теорії адміністративного права та діючого законодавства сформулювати поняття та розкрити зміст публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні.

Виклад основного матеріалу. Доволі просто і коротко характеризує словник української мови категорію «інвестиція», як дію за значенням інвестувати. Вкладений (інвестований) капітал, вкладення, вклад [2]. Проте, діяльність у цій сфері є складною та включає в себе різноманітні види наукових складових, спрямованих на розкриття правової, економічної та фінансової проблеми вкладання капіталу з метою отримання прибутку чи досягнення стратегічних цілей. Основні аспекти інвестиційної діяльності в Україні

включають: прямі іноземні інвестиції, як вкладання капіталу з іноземних джерел у реальний сектор економіки; портфельні інвестиції, як вкладання коштів у фінансові інструменти, такі як акції, облігації та інші цінні папери; державні інвестиції, які в себе витрати уряду на реалізацію проектів з розвитку, інфраструктури, освіти, охорони здоров'я та інші сфери; інвестиції в реальній сфері, що спрямовані на розвиток підприємств, створення нових технологій, виробництво товарів та послуг; інноваційні інвестиції, які орієнтовані на розвиток нових технологій, наукових досліджень та впровадження інноваційних рішень у різних галузях; галузеві інвестиції, що спрямовані на розвиток конкретних галузей економіки, таких як енергетика, транспорт, агропромисловість тощо; інфраструктурні інвестиції, які спрямовані на розвиток та модернізацію інфраструктури, такої як дороги, аеропорти, порти, комунікації та інше [3].

Адміністративні норми Господарського кодексу України визначають що, основними напрямками економічної політики, що визначаються державою, є, зокрема інвестиційна політика, спрямована на створення суб'єктам господарювання необхідних умов для залучення і концентрації коштів на потреби розширеного відтворення основних засобів виробництва, переважно у галузях, розвиток яких визначено як пріоритети структурно-галузевої політики, а також забезпечення ефективного і відповідального використання цих коштів та здійснення контролю за ним [4].

За теорією приватного права інвестори визначаються як раціональні агенти, які максимізують свій очікуваний дохід або мінімізують ризик при прийнятті фінансових рішень. Однак цей раціональний підхід також передбачає, що інвестори приділяють увагу стабільності та спокою на ринках. Адже, на їх погляд, ризик та неспокій викликають нестабільність. Більшість інвесторів мають довгострокові перспективи та цікавляться сталістю в інвестиційному портфелі. Спокійні ринки сприяють стабільності цін та доходів. Неспокійні ринки можуть призвести до паніки та необґрунтованих реакцій, що впливають на ринкову динаміку. Іноземні інвестори часто обирають ті країни для вкладання, де

фінансова система стабільна, а правова та політична ситуація неспроможна викликати нестабільність на ринках.

Для того, щоб інвестор зміг спокійно працювати, необхідно спростити процедуру заходження інвестора в економіку України. Найперше треба зробити простішою процедуру узгоджень, підвищити прозорість влади і доступ до інформації. Ще було б правильним, і це світова практика, щоб інвестор з дозволом отримував уже підготовлений для будівництва свого підприємства земельний майданчик, а не шукав та готував його сам. Дуже негативну роль відіграють і неузгодженості, невідповідності та очевидні суперечності між окремими законодавчими актами. Інвестори вважають за щастя, щоб українське законодавство не змінювалося хоча б рік. Такого немає в жодній європейській країні: там закони пишуться принаймні на десятиліття. Не сприяє інвестиціям і слабка та заангажована судова система [5].

Тим самим, згідно з теорією приватного права спокій та стабільність сприяють привабливості фінансових ринків для інвесторів, а фінансові рішення часто робляться в умовах, коли ринки функціонують без суттєвих перепадів та неспокою.

Отже в реаліях тривалою російсько-української війни без публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні, яке здійснюється на основі норм адміністративного права обійтися не можливо.

Публічне адміністрування інвестиційної діяльності в Україні за змістом є відомим, можна сказати класичним з погляду засад ринкової економіки та включає в себе комплекс заходів та політик, спрямованих на залучення та ефективного використання інвестиційного капіталу для розвитку економіки. Основними чинниками публічного адміністрування інвестиційної діяльності є: створення сприятливого інвестиційного клімату, коли Уряд, Президент України, центральні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, мають вживати публічних заходів для поліпшення бізнес-середовища та створення сприятливого клімату для інвесторів. Це включає в себе спрощення адміністративних процедур, зменшення бюрократичних

перешкод та поліпшення правового середовища. Реформи у сфері правового та регуляторного розвитку впроваджує правові механізми, спрямовані на підвищення правового регулювання інвестицій, врахування міжнародних стандартів та забезпечення захисту прав інвесторів. Держава при цьому може підтримувати та стимулювати інвестиції в ключові визначені нею галузі економіки. У будь-якому випадку інвестиції спрямовуються на розвиток транспортної, енергетичної, телекомунікаційної та іншої інфраструктури, що є ключовою для приваблення інвесторів та ефективної економічної діяльності.

Державна влада має надавати різноманітні фінансові інструменти та підтримку для інвесторів, включаючи податкові пільги, гранти, льготні кредити та інші інcentиви для залучення капіталу. Окремим гуманітарним рядком треба визначити, інвестиції у навчання та розвиток робочої сили сприяють створенню кваліфікованого та конкурентоспроможного працевлаштування, що важливо для повернення інвесторів. Державна влада правової демократичної держави має співпрацює з міжнародними організаціями, фінансовими установами та іншими країнами з метою залучення іноземних інвестицій та підтримки розвитку. Усі ці класичні заходи забезпечують використання інвестицій в економіці України та підтримки зростання та розвитку різних секторів. До факторів, які впливають на динаміку залучення іноземних інвестицій, належать макроекономічні, фактори стану та розвитку фінансового ринку, політичні, правові, інноваційні, демографічно-трудова, природно-кліматичні, міжнародні відносини, інституціональні [6].

Головним адміністративний органом центрального рівня у сфері публічного адміністрування інвестиційної діяльності є Міністерство економіки України. Йому покладено завдання формування та реалізації державної інвестиційної політики, державної інноваційної політики в реальному секторі економіки, зовнішньоекономічної політики та політики у сфері розвитку підприємництва і державно-приватного партнерства. Основними завданнями цього Міністерства є забезпечення формування та реалізації державної політики еко-

номічного і соціального розвитку, управління державними інвестиціями, розподілу державних капітальних вкладень та моніторингу реалізації державних інвестиційних проектів. Міністерство також відповідає за проведення оцінки ефективності інвестиційних проектів, експертизи та відбору інвестиційних проектів, що потребують державної підтримки, а також укладення спеціальних інвестиційних договорів [7].

На думку професора, що для того щоб в Україні засновувалися нові виробничі підприємства, держава, органи місцевого самоврядування і громадянське суспільство мають забезпечити такі сприятливі умови: 1) швидку і просту реєстрацію юридичних осіб суб'єктів господарювання; 2) ефективний захист права власності суб'єктів господарювання і інвестицій; 3) мінімізацію контролю (нагляду) за бізнесом, чесність і прозорість публічних органів (як правило, виключно фінансових), яким надана владна компетенція здійснювати перевірки; 4) сприятливі умови для отримання земельної ділянки під виробничі підприємства; 5) реальну можливість отримувати засоби виробництва в лізинг або/та можливість отримання кредиту для їх закупівлі; 6) низьку ставку митного тарифу за ввіз на митну територію України засобів виробництва; 7) звільнення виробничих підприємств від сплати податків та обов'язкових і прихованих платежів при ввезенні на митну територію України засобів виробництва; 8) сприятливі умови для підключення виробничих підприємств до електро-, газових, водомереж, вивезення промислових відходів і їх утилізації; 9) сприятливі (ліберальні) правила валютного регулювання та здійснення експортно-імпорتنних операцій [8].

Звертаючись до виклику відновлення вже звільнених від окупантів територій, на слушну думку Н. Рагуліна, активізації інвестиційної діяльності на пост-конфліктних територіях має бути відведено одне з центральних місць в економічній політиці України, що реалізовується як на державному, так і регіональному рівні. З метою соціально-економічної стабілізації, слід розглядати території пріоритетного розвитку зі спеціальним режимом інвестиційної діяльності. Встанов-

лення особливого режиму інвестування для депресивних регіонів також є одним із методів оздоровлення економічної ситуації і створення сприятливого інвестиційного клімату. Пільгами на території регіону повинні користуватися тільки підприємства, що реалізують інвестиційні проекти і відповідають певним вимогам. Податкові пільги повинні надаватися за умови наявності техніко-економічного обґрунтування і бізнес-проекту і контролю над цільовим використанням коштів. Розвиток інвестиційного потенціалу регіону передбачає формування об'єктивної системи оподаткування, що сприяє зменшенню диференціації доходів, формування оптимальної структури рентабельності галузей економіки і, як наслідок, збільшення платоспроможного попиту населення, інвестиційної активності і привабливості депресивного регіону. Природною метою для розвитку регіону є підвищення соціального рівня населення, стабілізація фінансової безпеки регіону та підвищення рівня стабільності і стійкості темпів економічного зростання[9].

Висновки. Виходячи з таких теоретичних позицій та практики діяльності адміністративних органів слід відзначити, що зміст публічного адміністрування інвестиційної діяльності в Україні включає в себе засади, розпорядчу та виконавчу діяльність адміністративних органів, надання ними адміністративних послуг щодо створення сприятливого середовища для інвестицій та ефективного використання інвестиційного потенціалу України.

Основні елементи цього змісту включають: – адміністративно-правове регулювання, щодо удосконалення законодавства стосовно інвестицій з метою створення чітких, стабільних та сприятливих правил для інвесторів; – спрощення адміністративних процедур та зменшення бюрократії для залучення та обслуговування інвестиційних проєктів; забезпечення ефективного захисту

прав інвесторів та врегулювання суперечок як адміністративний спосіб та незалежними справедливими судами; утвердження сприятливого інвестиційного клімату шляхом впровадження політик, спрямованих на приваблення інвесторів, включаючи податкові пільги, зниження адміністративних бар'єрів; загальна адміністративна діяльність щодо покращення рейтингів легкості ведення бізнесу для підвищення конкурентоспроможності; розвиток інвестиції в інфраструктуру, яка є ключовою для розвитку економіки та повернення інвестицій, модернізація транспортної, енергетичної, телекомунікаційної та інших видів інфраструктури; фінансова підтримка шляхами розробки і впровадження програм та інструментів фінансової підтримки для інвесторів. Забезпечення пільгового фінансування, грантів та інших фінансових інструментів; сприяння інноваційній діяльності та створення умов для розвитку високотехнологічних галузей економіки. Підтримка наукових досліджень та розвитку нових технологій; розвиток людських ресурсів, через забезпечення кваліфікованої робочої сили через освіту, тренінги та розвиток ринку праці; активна участь в міжнародних ініціативах та співпраця з міжнародними фінансовими установами та іншими країнами учасницями Європейського Союзу та НАТО.

Отже, публічне адміністрування інвестиційної діяльності в Україні це система адміністративної діяльності адміністративних органів, що здійснюється на основі уточнення та реалізації норм адміністративного права, в процесі надання адміністративних послуг здійснення розпорядчі та виконавчі діяльності з метою забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, ефективного використання інвестиційного потенціалу та створення умов для розвитку економіки країни та запобігання корупції у сфері фінансів та економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Жирій К. Боязке відновлення економіки: чи заживемо краще у 2024. UNIAN. 2024. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/boyazke-vidnovlennya-ekonomiki-chi-zazhivemo-krashche-u-2024-mu-12495630.html>
2. Інвестиція. Словник української мови: в 11 томах. Том 4, 1973. С. 24. 2024. URL: <https://sum.in.ua/s/investycja>

3. Кірейцев Г. Сутність і класифікація інвестицій. Фінансовий менеджмент Житомир: ЖІТІ. 2001. URL: <https://buklib.net/books/21874/>
4. Господарський кодекс України. Верховна рада України. 2024. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Кривда М. Інвестори не хочуть потрясінь і пропонують план. Голос України. 2023. URL: <http://www.golos.com.ua/article/216157>
6. Чуницька І., Морозова І. Інвестиційний клімат України: сутність, проблеми та шляхи їх вирішення. Приазовський економічний вісник. 2019. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/3_14_uk/21.pdf
7. Положення про Міністерство економіки України. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 р. № 124). Верховна Рада України. 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-%D0%BF#Text>
8. Науково-практична програма розвитку виробничого підприємництва в Україні. Звіт про виконану роботу в рамках проведення науково-практичного експерименту щодо виявлення перешкод для заснування нових виробничих підприємств в Україні / за ред. В. Галуцька. Київ: Науково-дослідний інститут публічного права, 2017. 24 с. URL: <https://ssaals.com.ua/wp-content/uploads/2017/09/Звіт-Науково-практична-програма-НДІПП.pdf>
9. Рагуліна Н. Інвестиційний клімат та методи покращення інвестиційного потенціалу на пост-конфліктних територіях України. Ефективна економіка № 12. 2017. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6005>